

บทที่ 4

แนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จ ในการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

การวิจัยระยะที่ 2 (R2) แนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยการนำผลการศึกษาลงปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียน ในระยะที่ 1 มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินการแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด โดยนำเสนอรายละเอียดของกระบวนการวิจัยตามลำดับ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. คำถามการวิจัย
 2. วัตถุประสงค์การวิจัย
 3. วิธีดำเนินการวิจัย
 4. ผลการวิจัย
- ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

คำถามการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 2 นี้ มุ่งแสวงหาคำตอบสำหรับคำถามวิจัยที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. แนวทางและวิธีการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี คืออะไร
2. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี คืออะไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 2 นี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัยที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. เพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

2. เพื่อกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research : PAR) โดยผู้วิจัยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและตัวแทนผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความ ได้มาร่วมกันประชุมปรึกษาหารือ เพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยดำเนินการดังนี้

1. กรอบการวิจัย

ในการวิจัยระยะที่ 2 นี้ ผู้มีส่วนสำคัญ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัดตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ซึ่งประกอบด้วยประเด็นที่จะศึกษาดังนี้

1.1 เนื้อเรื่อง

1.2 กลวิธีแต่ง

1.2.1 การวางโครงเรื่อง

1.2.2 การใช้ภาษา

2. ประชากร

ในการวิจัยระยะที่ 2 ประชากรที่ใช้ครั้งนี้เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ซึ่งประกอบด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ผู้มีส่วนสำคัญ (insider) ในการพัฒนา ได้แก่ ตัวแทนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 5 คน

2.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (outsider) ในการพัฒนา ได้แก่

2.2.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านเขาพลัด จำนวน 1 คน

2.2.2 ครูประจำชั้นสอนวิชาภาษาไทย จำนวน 1 คน

2.2.3 ครู จำนวน 3 คน

2.2.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน

2.2.5 ศึกษานิเทศก์ สำนักเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1
จำนวน 1 คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นแนวทางและวิธีการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความ และพัฒนากำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี คือ การจัดประชุมกลุ่มเฉพาะ (focus group discussion) เป็นการสัมภาษณ์และสนทนาแบบเจาะประเด็นเพื่อระดมความคิด และกำหนดแนวทางพัฒนาฯ และกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยเขียนเป็นแผนที่ความคิด (mind map) มีผู้เข้าร่วมประชุม 2 กลุ่ม ดังนี้ ผู้มีส่วนสำคัญ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 คน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน, ครูประจำชั้น/สอนวิชาภาษาไทย และครู จำนวน 5 คน, ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน และศึกษานิเทศก์ สำนักเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 1 คน ซึ่งได้ดำเนินการจัดประชุม ขึ้นในวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2551 ณ ห้องสมุดโรงเรียนบ้านเขาพลัด ตั้งแต่เวลา 13.00 – 15.00 น. (ดังมีรายละเอียดปรากฏอยู่ภาคผนวก ง-จ)

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยระยะที่ 2 นี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีดังนี้ คือ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดประชุมกลุ่มเฉพาะ โดยผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกการประชุมในวันที่ 10 มีนาคม 2551 ตั้งแต่ เวลา เวลา 13.00 – 15.00 น. ณ ห้องสมุดโรงเรียนบ้านเขาพลัด โดยการใช้เทปบันทึกเสียง และเก็บภาพการประชุมด้วยกล้องถ่ายรูป ซึ่งการจัดประชุมในครั้งนี้ เป็นการสัมภาษณ์และสนทนาแบบเจาะประเด็น เพื่อระดมความคิดหาแนวทางและวิธีการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความ โดยการเขียนเป็นแผนที่ความคิด (mind map) ยึดตามกรอบการวิจัยเป็นสำคัญ

5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative analysis) ที่เก็บรวบรวมได้จากการประชุมกลุ่มเฉพาะ และจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา โดยให้สอดคล้องกับกรอบการวิจัยครั้งนี้ ประกอบกับคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยอธิบายถึงความสัมพันธ์ของแนวทางและวิธีการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความฯ กับดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผลการวิจัย

ในการวิจัยระยะที่ 2 (R2) ผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันพิจารณาแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี หลังจากที่ได้เก็บ

รวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความ และนำไปสู่การแสวงหาแนวทางและวิธีการในการพัฒนาของผู้ที่มีส่วนสำคัญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

1. ใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความ สืบเนื่องมาจากสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนานักเรียน เพราะนักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจ และเขียนเรียงความไม่เป็น ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ เพราะขาดการฝึกทักษะที่ถูกต้องตามขั้นตอน จึงเกิดขึ้นมาว่าหากนักเรียนได้เกิดการพัฒนาตามแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความที่มีคุณภาพ ได้ฝึกตามขั้นตอนและหลักเกณฑ์ของการเขียนเรียงความ นักเรียนสามารถเขียนเรียงความได้และนำทักษะจากแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความไปปรับใช้ในระดับสูงต่อไป

แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความฉบับนี้ ได้เรียบเรียงการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความไว้ 8 หน่วยฝึก ดังนี้

หน่วยที่ 1 เรื่อง ความรู้ความเข้าใจการเขียนเรียงความ

หน่วยที่ 2 เรื่อง การเขียนเรียงความโดยใช้แผนความคิด

หน่วยที่ 3 เรื่อง การเขียนคำนำ

หน่วยที่ 4 เรื่อง การเขียนเนื้อเรื่อง

หน่วยที่ 5 เรื่อง การเขียนสรุป

หน่วยที่ 6 เรื่อง การใช้คำ

หน่วยที่ 7 เรื่อง การใช้ประโยค

หน่วยที่ 8 เรื่อง ไวยากรณ์ในการเขียนเรียงความ

ซึ่งในแบบฝึกทักษะแต่ละหน่วยนั้นประกอบด้วยวัตถุประสงค์แต่ละหน่วย ใ้บทความรู้ แบบฝึกประจำหน่วย

ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ

1. ศึกษาหลักสูตร แผนการสอน หนังสือเรียน คู่มือครู และหนังสืออ่านประกอบที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะการเขียนเรียงความ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. ศึกษาการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความจากเอกสาร บทความ ตำรา ต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. กำหนดเนื้อหาในการเขียนเรียงความออกเป็นหน่วยย่อยๆ และกำหนดวัตถุประสงค์ พร้อมใบความรู้แต่ละหน่วย โดยยึดตามหัวข้อของกรอบการวิจัย และปัญหาทักษะการเขียนเรียงความจากผลการวิจัยระยะที่ 1

4. สร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ และแบ่งเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ เป็น 8 หน่วย

5. นำแบบฝึกที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในด้านรูปแบบ เนื้อหา สำนวนภาษา และการประเมินผลและนำผลการตรวจสอบหาค่าความสอดคล้อง ได้ค่าในระดับ 0.67 ถึง 1

6. นำแบบฝึกที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแล้ว ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลวัดพระพุทธรบาท อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี จำนวน 30 คน เพื่อประเมินคุณภาพของแบบฝึกทักษะ แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

7. นำแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความถูกต้อง และตรวจแก้ไขสำนวนภาษาให้ถูกต้องชัดเจน

8. ปรับปรุงแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ แล้วจัดทำรูปเล่มให้สมบูรณ์

9. ผู้วิจัยและครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ร่วมกันดำเนินการพัฒนา โดยนำแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด

10. ผู้วิจัยและครูผู้รับผิดชอบ ประเมินผลการพัฒนาหลังจากใช้แบบฝึก

ในการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด วิธีการและกิจกรรมในการพัฒนานั้นผู้วิจัยและครูสอนวิชาภาษาไทย ต้องกันร่วมกันดำเนินการพัฒนาตามหน่วยต่างๆ ของแบบฝึกทั้ง 8 หน่วย ซึ่งผู้วิจัยและครูคอยดูแลให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความ ดังนี้

1. ผู้วิจัยหรือครูสอนภาษาไทยอธิบายวัตถุประสงค์ให้ความรู้เนื้อหาตามใบความรู้แต่ละหน่วยตามแบบฝึกประมาณ 30 – 40 นาที แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกทุกหน่วยด้วยตนเองอย่างตั้งใจ โดยมีผู้วิจัยหรือครูคอยดูแล ถ้านักเรียนมีข้อสงสัยอันใดในแบบฝึกสอบถามครูผู้สอนได้

2. หลังจากครูให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความแต่ละหน่วย หรือครบทุกหน่วยแล้ว ให้ผู้วิจัยหรือครูประเมินการพัฒนา โดยใช้แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ แบบทดสอบทักษะการเขียนเรียงความ โดยให้นักเรียนเขียนเรียงความในเรื่องที่กำหนดให้เป็นฉบับสมบูรณ์ 1 เรื่อง และแบบประเมินเจตคติต่อการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความ

2. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ ในการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด เพื่อประเมินผลการพัฒนา ตามแนวทางการพัฒนาที่ได้ข้อสรุปจากการสนทนากลุ่ม ได้กำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาไว้ดังนี้

2.1 นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเรียงความหลังการพัฒนา
ตอบถูกต้องอยู่ในระดับดี ร้อยละ 80

2.2 นักเรียนมีทักษะการเขียนเรียงความหลังการพัฒนา อยู่ในระดับดีทุกประเด็น ร้อยละ 70

2.3 นักเรียนมีเจตคติต่อการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความหลังการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 6 สรุปแนวทางและวิธีการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเขาพลัด ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี

แนวทางพัฒนา	วิธีการ/กิจกรรม	ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ
แบบฝึกทักษะ การเขียนเรียงความ	ในการพัฒนานั้นผู้วิจัยและครูสอนวิชา ภาษาไทย ต้องกันร่วมกันดำเนินการ พัฒนาตามหน่วยต่างๆ ของแบบฝึกทั้ง 8 หน่วย เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน เรียงความ ดังนี้ 1. ผู้วิจัยหรือครูสอนภาษาไทย อธิบายวัตถุประสงค์ให้ความรู้เนื้อหา ตามใบความรู้แต่ละหน่วยตามแบบฝึก ประมาณ 30 – 40 นาที แล้วให้ นักเรียนทำแบบฝึกทุกหน่วยด้วย ตนเองอย่างตั้งใจ โดยมีผู้วิจัยหรือครู คอยดูแล ถ้านักเรียนมีข้อสงสัยอันใด ในแบบฝึกสอบถามครูผู้สอนได้ 2. หลังจากครูให้นักเรียนทำแบบ ฝึกทักษะการเขียนเรียงความแต่ละ หน่วย หรือครบทุกหน่วยแล้วให้ผู้วิจัย หรือครูประเมินการพัฒนา โดยใช้แบบ ประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ เขียนเรียงความ แบบทดสอบ ทักษะการเขียนเรียงความ และแบบ ประเมินเจตคติต่อการพัฒนาทักษะการ เขียนเรียงความ	1. นักเรียนมีความรู้ ความ เข้าใจเกี่ยวกับการเขียน เรียงความหลังการพัฒนา ตอบถูกต้องอยู่ในระดับดี ร้อยละ 80 2. นักเรียนมีทักษะการเขียน เรียงความ หลังการพัฒนา อยู่ในระดับดีทุกประเด็น ร้อยละ 70 3. นักเรียนมีเจตคติต่อการ พัฒนา ทักษะการเขียน เรียงความหลัง การพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด